

Stefna um þolmörk og móttöku skemmtiferðaskipa í Reykjavík til 2030

Unnið af Markaðsstofu
höfuðborgarsvæðisins 2024 fyrir

Reykjavík

Stefnuramma til ársins 2030

Stefna um þolmörk og móttöku skemmtiferðaskipa í Reykjavík tilgreinir framtíðarsýn fyrir áfangastaðinn þar sem sjálfbærni er lykilþáttur. Með því að hafa sjálfbærni að leiðarljósi er horft til þess að stuðla að jákvæðum áhrifum skemmtiferðaskipa til framtíðar.

Stefnan byggir á fjórum sjálfbærnivíddum: efnahag, samfélagi, gestum og umhverfi. Stefnuáherslurnar eru reistar á umhverfisvitund, innviðum og skipulagi, álagsstýringu og samvinnu og samráði aðila. Um er að ræða sömu víddir og settar eru fram í ferðamálastefnu og aðgerðaráætlun stjórnvalda fram til ársins 2030.

Stefnan byggir í grunninn á að mikilvægt sé að fylgjast með og meta þann fjölda skipa og farþega sem svæðið getur tekið á móti án þess að valda óásættanlegum áhrifum á umhverfi, samfélag og innviði. Skilgreining á því getur hins vegar breyst í takti við breytingar á innviðum.

Á árinu 2024 tóku Faxaflóahafnir á móti 259 skipum sem felur ekki í sér aukningu milli ára en aukningu í farþegafjölda milli ára. Bókunarstaðan fram í tímann gefur til kynna að það verði heldur ekki um aukningu að ræða á komandi árum og því er viðmiðið hér að fjöldi skipa og farþega haldi sér á svipuðum stað og síðustu tvö ár með um 230-260 skipakomur og 250–320 þús farþega en að aukning verði í hlutdeild farþegaskipta.

Með skýra framtíðarsýn sem byggir á sjálfbærnivíddunum er hægt að innleiða álagsstýringu á áhrifaríkan hátt og koma í veg fyrir of mikið álag á umhverfi og samfélag. Umhverfi og samfélag eru þær sjálfbærnivíddir sem eru hvað viðkvæmastar til lengri tíma lítið. Erfitt getur reynst að ná jafnvægi aftur ef þolmörkum samfélags og umhverfis er náð.

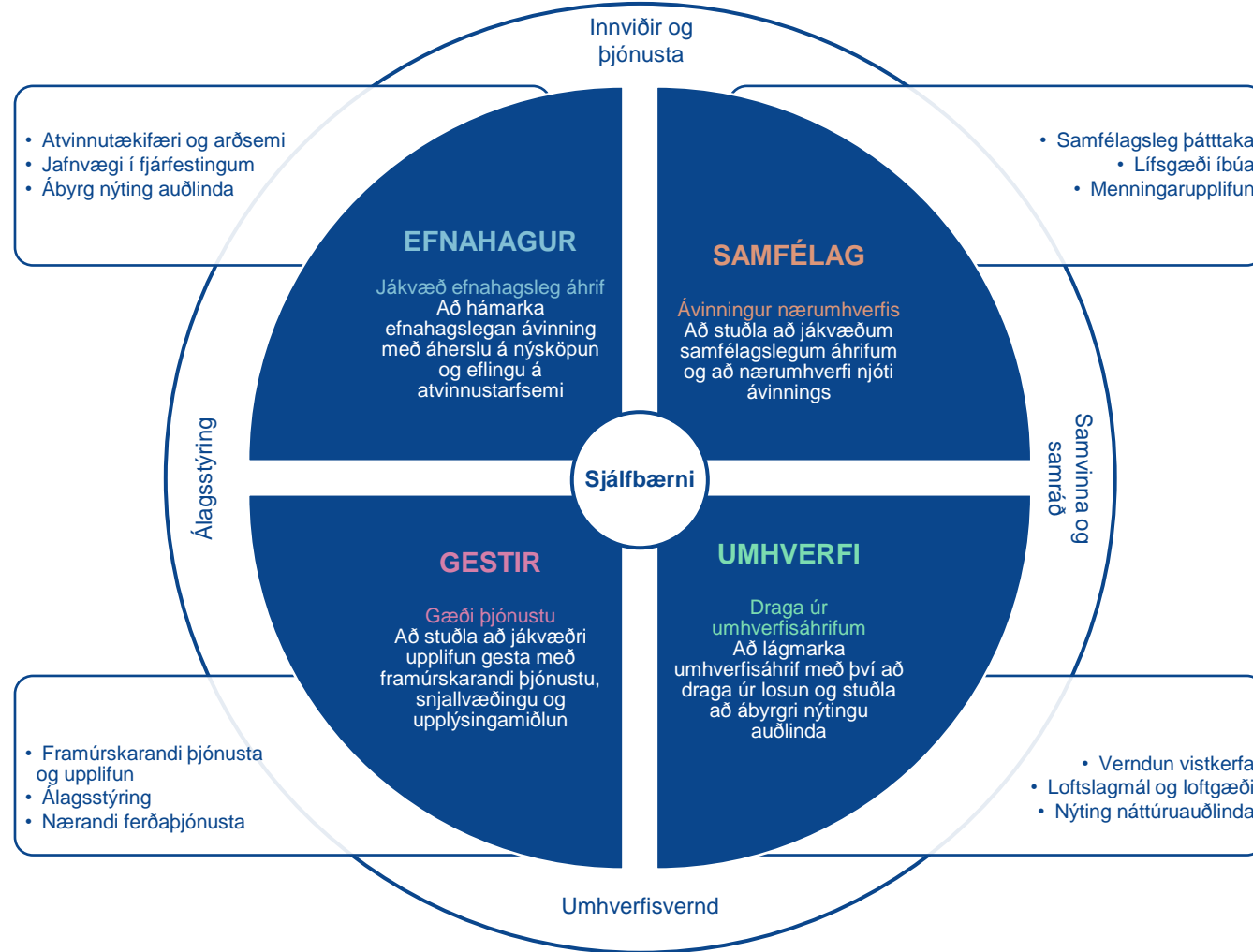
Lagt er til að stefnuramminn verði endurskoðaður reglulega að minnsta kosti á þriggja ára fresti fram til ársins 2030.

STEFNURAMMI

Stefna um þolmörk og móttöku skemmtiferðaskipa í Reykjavík til ársins 2030

Framtíðarsýn

Áfangastaðurinn Reykjavík er leiðandi í sjálfbærri þróun, framúrskarandi þjónustu og einstakri náttúru og menningarupplifun þegar kemur að móttöku skemmtiferðaskipa á norðurlóðum. Með áherslu á sjálfbæra þróun stefnir Reykjavík að því að skapa jafnvægi milli efnahagslegs ávinnings og umhverfisverndar, þar sem hagsmunir íbúa, gesta og fyrirtækja eru hafðir að leiðarljósi.

Framtíðarsýn

Áfangastaðurinn Reykjavík er leiðandi í sjálfbærri þróun, framúrskarandi þjónustu og einstakri náttúru og menningarupplifun þegar kemur að móttöku skemmtiferðaskipa á norðurslóðum.

Með áherslu á sjálfbæra þróun stefnir Reykjavík að því að skapa jafnvægi milli efnahagslegs ávinnings og umhverfisverndar, þar sem hagsmunir íbúa, gesta og fyrirtækja eru hafðir að leiðarljósi.

Stefnuáherslur

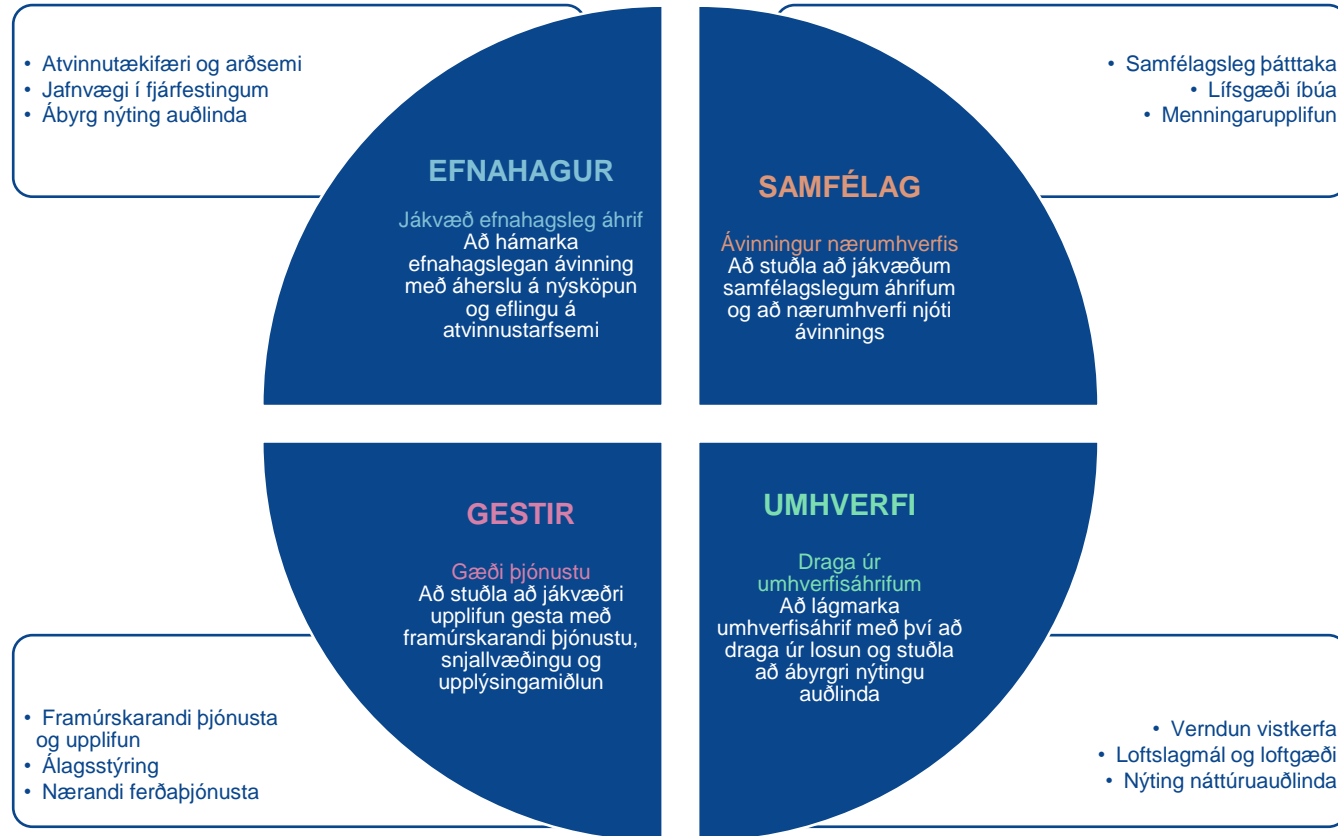
UMHVERFISVERND

ÁLAGSSTÝRING

INNVIÐIR OG ÞJÓNUSTA

SAMVINNA OG SAMRÁÐ

Meginmarkmið

Meginmarkmið: Efnahagur

Jákvæð efnahagsleg áhrif

EFNAHAGUR

Jákvæð efnahagsleg áhrif
Að hámarka efnahagslegan
ávinning með áherslu á nýsköpun
og eflingu á atvinnustarfsemi

Mikilvægt er að huga að efnahagslegu jafnvægi meðal annars til að koma í veg fyrir:

- **Of mikið álag á innviði:** Getur leitt til skertra þjónustugæða og aukins viðhaldskostnaðar.
- **Neikvæð áhrif á samfélagið og gesti:** Of margir gestir geta haft neikvæð áhrif á upplifun íbúa og gesta.
- **Neikvæð umhverfisáhrif:** Til að vernda náttúruauðlindir og tryggja sjálfbæra nýtingu þeirra.

ATVINNUTÆKIFÆRI OG ARÐSEMI

Auka atvinnutækifæri og styðja við svæðisbundin fyrirtæki

Í því felst meðal annars:

- **Bein störf:** Í höfninni, þjónustugreinum og ferðaþjónustu.
- **Óbein störf:** Í framleiðslu, dreifingu og viðhaldi skipa og innviða.
- Að vekja athygli á jákvæðum efnahagslegum áhrifum, beinum og óbeinum tekjum af komum skemmtiferðaskipa.

JAFNVÆGI Í FJÁRFESTINGUM

Tryggja að fjárfestingar í innviðum og þjónustu séu í jafnvægi og valdi ekki óásættanlegum kostnaði fyrir samfélagið

Í því felst meðal annars:

- **Hafnaraðstaða og þjónusta:** Áframhaldandi uppbygging á landtengingu hafna og viðhaldi á hafnaraðstöðu og þjónustu við skipafélög.
- **Samgöngur:** Bættar samgöngutengingar milli hafna og annarra hluta borgarinnar með áherslu á vistvænar almenningssamgöngur
- **Þjónusta:** Uppbygging á þjónustuaðstöðu fyrir ferðamenn, svo sem bættar almenningssamgöngur og salernisaðstaða.
- **Skiptifarþegar:** Stuðla að því að auka hlut skiptifarþega sem skapar auknar tekjur og aukna nýtingu þjónustuframboðs í landi.
- **Tegund skipa:** Að huga að skiptingu og stærð skipa s.s. leiðangursskip

ÁBYRG NÝTING AUÐLINDA

Nýta auðlindir á skynsamlegan hátt til að tryggja langtíma ávinning fyrir efnahagslíf og umhverfi

Í því felst meðal annars:

- **Orkunotkun:** Notkun á umhverfisvænni orkugjöfum til að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum.
- **Vatnsnotkun:** Skilvirk stjórnun á vatnsnotkun til að koma í veg fyrir sóun.
- **Úrgangsstjórnun:** Að draga úr neikvæðum áhrifum vegna úrgangs.

Meginmarkmið: Samfélag

Ávinningur nærumhverfis

SAMFÉLAG

Ávinningur nærumhverfis
Að stuðla að jákvæðum
samfélagslegum áhrifum og að
nærumhverfi njóti ávinnings

Mikilvægt er að huga að samfélagslegu
jafnvægi meðal annars til að koma í veg fyrir:

- **Samfélagslegt álag:** Getur leitt til óánægju meðal íbúa, sérstaklega ef álag vegna skemmtiskipafarþega veldur auknum þunga á þjónustu og innviði.
- **Samfélagslegt ójafnvægi:** Að forðast að ferðaþjónustan verði til þess að skapa ójafnvægi í samfélaginu, þar sem aðeins ákveðnir hópar njóta ávinnings á kostnað annarra.

SAMFÉLAGSLEG ÞÁTTAKA

Vinna að því að íbúar borgarinnar upplifi
jákvæð áhrif af komu gesta

Í því felst meðal annars:

- **Þátttaka íbúa:** Að skapa samstarfshóp hagaðila m.a. með þátttöku íbúa fyrir áfangastaðinn.
- **Upplýsingamiðlun:** Auka upplýsingamiðlun um áhrif og stöðu skemmtiferðaskipa sem hluta af ferðaþjónustu.

LÍFSGÆÐI ÍBÚA

Draga úr neikvæðum áhrifum á daglegt líf
borgarbúa og tryggja öryggi

Í því felst meðal annars:

- **Álagsstýring:** Að dreifa álagi vegna komu gesta á afmörkuðum svæðum og á ákveðnum tímum í samstarfi við nærliggjandi landssvæði.
- **Aukin þjónusta:** Að þróa þjónustu sem stuðlar að jákvæðri upplifun og gagnast bæði íbúum og gestum.
- **Öryggismál:** Að stuðla að auknu öryggi íbúa meðal annars með umferðarstýringu og öryggisráðstöfunum í tengslum við komu skemmtiferðaskipa og viðbragðsáætlunum.

MENNINGARUPPLIFUN

Skapa fjölbreytta menningarupplifun og
miðla sérstöðu menningararfs

Í því felst meðal annars:

- **Menningarleg upplifun:** Að stuðla að faglegu kynningarstarfi, fræðslu og leiðsögn, þannig njóti gestir fjölbreyttrar menningar og lista í borginni.
- **Samvinna við menningarstofnanir:** Að vinna náið með söfnum og menningarhúsum til að þróa framboð á menningarupplifunum og miðlun á menningararfinum.

Meginmarkmið: Umhverfi

Draga úr umhverfisáhrifum

UMHVERFI

Draga úr umhverfisáhrifum
Að lágmarka umhverfisáhrif
með því að draga úr losun
og stuðla að ábyrgri nýtingu
auðlinda

Mikilvægt er að huga að umhverfislegu
jafnvægi meðal annars til að stuðla að:

- **Sjálfbær nýting:** Að stuðla að sjálfbærri nýtingu auðlinda með því að setja reglur og viðmið um hámarksfjölda gesta sem hægt er að taka á mót á hverjum tíma.
- **Umhverfisvernd:** Álag á umhverfi getur leitt til mengunar, ofnýtingar á náttúruauðlindum og skemmda á vistkerfum

VERNDUN VISTKERFA

Draga úr mengun og neikvæðum umhverfisáhrifum á hafi og við strendur

Í því felst meðal annars:

- **Sjáravistkerfi:** Að draga úr mengun í hafi og stuðla að hreinni höfnum og strandsvæðum.
- **Líffræðilegur fjölbreytileiki:** Að vernda líffræðilegan fjölbreytileika í hafi og á landi, þar á meðal verndun á viðkvæmum tegundum og svæðum.

LOFTSLAGSMÁL OG LOFTGÆÐI

Draga úr losun gróðurhúsalofttegunda og loftmengandi efna

Í því felst meðal annars:

- **Landtengingar:** Að ætíð séu nýttar landtengingar þar sem þess er kostur.
- **Orkugjafir:** Að hvetja til notkunar endurnýjanlegra orkugjafa til dæmis rafmagn.
- **Loftgæði:** Að minnka útblástur til að bæta loftgæði í borginni.

NÝTING NÁTTÚRUAUÐLINDA

Tryggja að nýting náttúruauðlinda sé sjálfbær og að tekið sé mið af viðkvæmum svæðum

Í því felst meðal annars:

- **Meðhöndlun úrgangs:** Að til staðar séu innviðir til að meðhöndla úrgang á umhverfisvænan hátt.
- **Flokkun og endurvinnsla:** Að draga úr sóun og neikvæðum áhrifum á umhverfi vegna úrgangs.

Meginmarkmið: Gestir

Gæði þjónustu

GESTIR

Gæði þjónustu
Að stuðla að jákvæðri
upplifun gesta með
framúrskarandi þjónustu,
snjallvæðingu og
upplýsingamiðlun

Mikilvægt er að huga að jafnvægi við móttöku gesta til að stuðla að:

- **Samfélagslegt jafnvægi:** Að tryggja að álag vegna gesta valdi ekki ójafnvægi og óöryggi í samfélaginu þar með talið umferðarálag og álags á vinsælum stöðum.
- **Sjálfbær nýting innviða:** Að meta og skilgreina hversu mikinn fjölda gesta innviðir borgarinnar geta tekið á móti án þess að skerða þjónustugæði.

FRAMÚRSKARANDI ÞJÓNUSTA OG UPPLIFUN

Þjóða upp á framúrskarandi þjónustu og upplifun fyrir gesti sem tekur mið af sjálfbærni

Í því felst meðal annars:

- **Framúrskarandi þjónusta:** Að bjóða upp á fjölbreytta og framúrskarandi þjónustu svo sem með markvissri upplýsingamiðlun, viðeigandi innviðum og vistvænum samgöngum.
- **Upplýsingamiðlun og fræðsla:** Að upplýsa gesti um sjálfbærar ferðavenjur og mikilvægi verndunar náttúru og menningararfs.

ÁLAGSSTÝRING

Stýra fjölda gesta til að forðast of mikið álag á innviði og náttúru sem stuðlar að betri upplifun gesta

Í því felst meðal annars:

- **Skipulag:** Að greina álag á vinsælum áfangastöðum og skipuleggja heimsóknir gesta á viðkomandi stöðum með tilliti til ásættanlegra viðmiða þeirra.
- **Stýring:** Að beina gestum á mismunandi svæði innan borgarmarka til að dreifa álagi sem af komu þeirra hlýst. Samvinna við nærliggjandi landssvæði er einnig mikilvæg þar sem koma gesta frá borginni hefur áhrif á til að forðast of mikið álag á ákveðnum tímum.

NÆRANDI FERÐAÞJÓNUSTA

Upplýsa gesti um sjálfbærni og mikilvægi verndunar náttúru og menningararfs

Í því felst meðal annars:

- **Samskipti við íbúa:** Að stuðla að því að samskipti gesta og íbúa séu jákvæð og byggja á gagnkvæmum skilningi og virðingu.
- **Verndun náttúru:** Að fræða gesti um mikilvægi þess að virða náttúru og vistkerfi.
- **Orkunotkun:** Að hvetja gesti til að nýta vistvænar samgöngur.
- **Menningartengdar upplifanir:** Að hvetja gesti til að taka þátt í menningarviðburðum og fræðast um menningu borgarinnar á ábyrgan hátt.

Stýrihópurinn vill koma með eftirfarandi ábendingar til stjórnvalda

Að gerð verði þolmarkagreining fyrir landið í heild þegar kemur að komum ferðamanna hvort sem er með flugi eða skipum. Skoða verði álag og þolmörk í samhengi við fjölda ferðamanna á t.d. höfuðborgarsvæðinu og helstu áfangastöðum á suðvesturhorninu á sama degi.

Að stjórnvöld og Almannavarnir geri viðeigandi viðbragðsáætlanir og samræmi fyrir landið í heild vegna komu skemmtiferðaskipa til landsins og kynni þær íbúum.

Að gerðar séu kröfur um að þau skemmtiferðaskip sem hér leggist við land fylgi reglum um viðunandi starfsumhverfi starfsmanna og fylgst sé með því að þeim sé framfylgt.

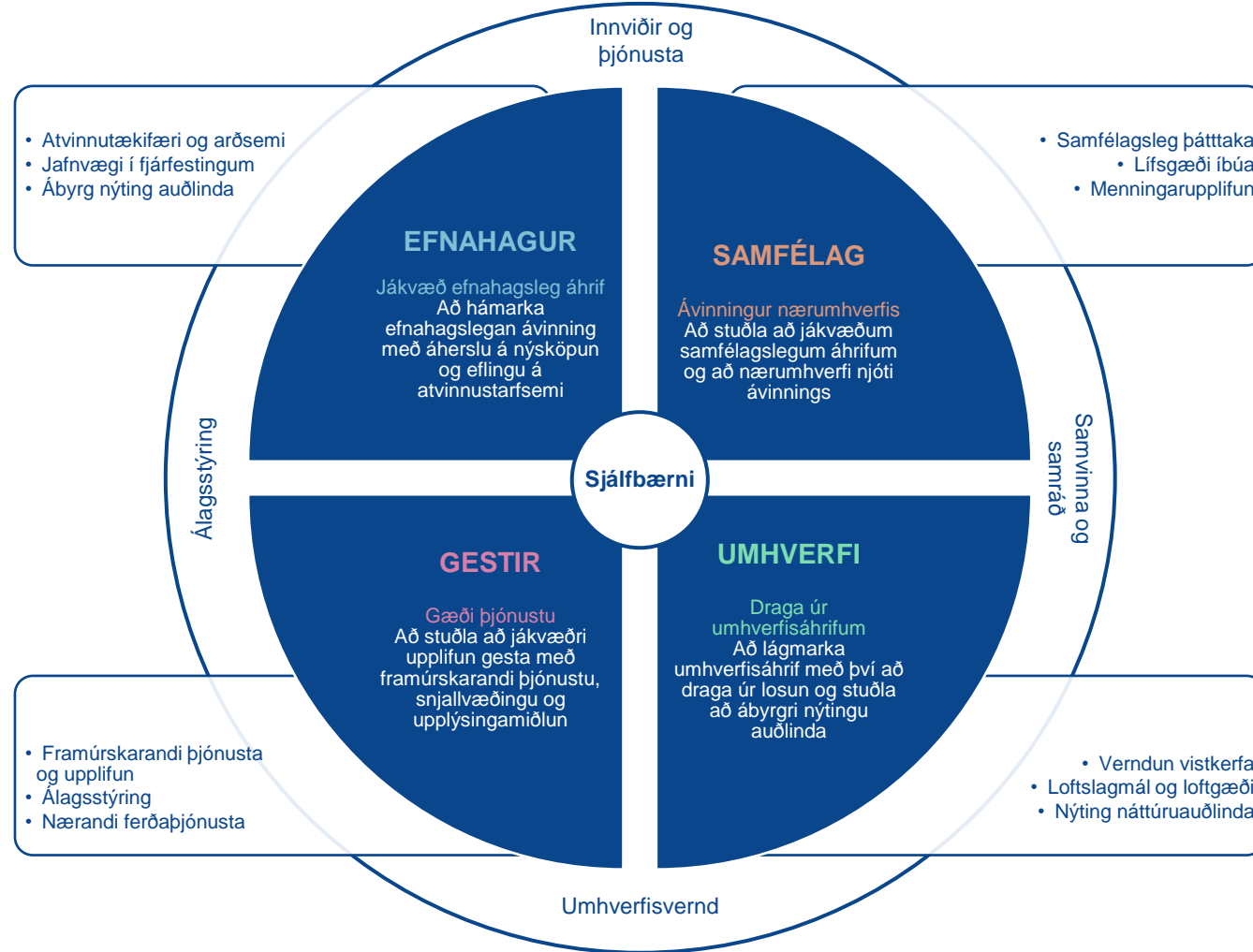
Að skattspor við móttöku skemmtiferðaskipa verði greint og áhrif þess á efnahag og er þar meðal annars horft til fyrirhugaðs innviðagjalds.

STEFNURAMMI

Stefna um þolmörk og móttöku skemmtiferðaskipa í Reykjavík til ársins 2030

Framtíðarsýn

Áfangastaðurinn Reykjavík er leiðandi í sjálfbærri þróun, framúrskarandi þjónustu og einstakri náttúru og menningarupplifun þegar kemur að móttöku skemmtiferðaskipa á norðurslóðum. Með áherslu á sjálfbæra þróun stefnir Reykjavík að því að skapa jafnvægi milli efnahagslegs ávinnings og umhverfisverndar, þar sem hagsmunir íbúa, gesta og fyrirtækja eru hafðir að leiðarljósi.

Unnið af Markaðsstofu
höfuðborgarsvæðisins 2024 fyrir

MARKAÐSSTOFA
HÖFUÐBORGAR-
SVÆÐISINS

VISIT **REYKJAVÍK**

Ábyrgðarmaður
Reykjavíkurborg

Umbrot og hönnun
Markaðsstofa höfuðborgarsvæðisins

Ljósmyndir:
Ragnar Th. Sigurðsson

Október 2024